

Yhteistyökykyisyys eduksi tulkin ammatissa?

KäTu2018, Turku, 13.4.2018

Sinikka Hiltunen

- tohtoriopiskelija,
Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta, kognitiotiede
- ohjaajat:
Virpi Kalakoski, TTL (eksperttiys, kokeell.tutkimus, kognit.psykologia)
Gun-Viol Vik, Diak (tulkkauksen tutkimus)
Mari Tervaniemi, HY, CICERO Learning (musiikin kognitio, aivotutkimus)

Aikaisemmat tutkinnot:

- FK (käänöstiede), FM (kognitiotiede)

© S.Hiltunen / 11.4.2018

Temperamentti - mitä se on?

- joukko **synnynnäisiä** taipumuksia tai valmiuksia:
  - tapa reagoida toistuvasti samalla tavalla samankaltaisessa tilanteessa
    - ulkoisiin ärsykkeisiin ja/tai
    - sisäisiin ärsykkeisiin
- (automaattinen) tapa, jolla toimii, tekee asioita
- **EI** tarkoita käyttäytymistä tunnereaktion seurauksena: käyttäytymistapansa ihminen valitsee
  - halu saada kiitosta muilta liittyy temperamenttiin, mutta mitä ihminen NÄYTTÄÄ ulospäin, on **valinta- ja oppimiskysymys**: alkaako mielistellä vai??

© S.Hiltunen / 11.4.2018

Luonteenpiirre - mitä se on? (*character trait*)

Cloninger:

- Kognitiivinen käytäntö, jolla pyritään päämääriin ja ylläpidetään arvoja
  - opitaan kehityksen myötä, tietoinen, rationaalinen
- Temperamentit ja luonteenpiirteet vaikuttavat toisiinsa dynaamisesti koko elämän ajan ja ohjaavat tunnereaktioita, toimintaa ja käytöstä

© S.Hiltunen / 10.4.2018

TCI-mittari *Temperament and Character Inventory*

Cloninger ym. (1994):

- Kysely:
  - 107 kysymystä temperamenteista ja
  - 119 kysymystä luonteenpiirteistä
- jakaantuvat varsinaisiin asteikoihin ja alasteikoihin (*scales; subscales*)
- arviointi asteikolla: 1–5

© S.Hiltunen / 11.4.2018

TCI-mittari - Cloninger ym. 1994

Temperamenttipiirteet:

- elämyshakuisuus (*novelty seeking*)
- turvallisuushakuisuus, huolestuneisuus (*harm avoidance*)
- kiitoksenkaipuu (*reward dependence*)
- sinnikkyys (*persistence*)

© S.Hiltunen / 10.4.2018

TCI-mittari - Cloninger ym. 1994

Luonteenpiirteet:

- itseohjautuvuus (*self-directedness*)
- yhteistyökykyisyys (*cooperativeness*)
- henkisyys, osallisuus (*self-transcendence*)

© S.Hiltunen / 10.4.2018

Informantit

- simultaanitulkit – 21
- konsekutiivitulkit – 20
- vieraiden kielten opettajat – 21
- muiden alojen ekspertit – 23
  - kokemus vähintään 10 v = eksperttiys
  - äidinkieli suomi tai varhainen kaksikielinen

© S.Hiltunen / 10.4.2018

Tulokset

- temperamentit
  - ryhmien välillä **ei ollut** tilastollisesti merkitseviä eroja
- itseohjautuvuus ja henkisyys
  - ryhmien välillä **ei ollut** tilastollisesti merkitseviä eroja

© S.Hiltunen / 10.4.2018

Tulokset - yhteistyökykyisyys

- simultaanitulkit 3,86 (0,24)
- konsekutiivitulkit 3,84 (0,24)
- vieraiden kielten opettajat 3,79 (0,23)
- muiden alojen ekspertit 3,58 (0,13)

→ ryhmien välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero, $p=.011$

(Anova + Bonferroni-korjattu kontrastianalyysi)

- **molemmat tulkki-ryhmät** olivat **yhteistyökykyisempiä** kuin muiden alojen ekspertit

© S.Hiltunen / 11.4.2018

Yhteistyökykyisyys – ala-asteikot

	sosiaalinen hyväksyntä	avuliaisuus
▪ simultaanitulkit	4,05 (0,41)	4,18 (0,33)
▪ konsekutiivitulkit	4,14 (0,35)	4,07 (0,41)
▪ kielten opettajat	3,95 (0,51)	4,02 (0,40)
▪ muiden alojen ekspertit	3,75 (0,45)	3,76 (0,54)
p -arvo (kontrastianalyysi)	.02	.004

→ **simultaanien avuliaisuus** ja **konsekutiivien sosiaalinen hyväksyntä** oli korkeampi kuin muiden alojen eksperttien

© S.Hiltunen / 11.4.2018

Kirjallisuutta

- Cloninger, C.R., Przybeck, T.R., Svrakic, D.M., & Wetzel, R.D. (1994). *The temperament and character inventory (TCI): a guide to its development and use*, Washington University, Center for Psychobiology of Personality, St. Louis.
- Hiltunen, S., Mäntyranta, H., Määttänen, I. (in press). Cooperativeness – a necessary trait for interpreters? A study on temperament and character dimensions of experts in different fields, *International Journal of Bilingualism*.
- Keltikangas-Järvinen Liisa (2008). Temperamentit, stressi ja elämänhallinta

www.muistikuisti.net/tutkimustoiminta

© S.Hiltunen / 10.4.2018

Lämpimät kiitokset kaikille
kyselyyn osallistuneille 😊

- selityksiä tuloksille
- kysymyksiä
- kommentteja
- ihmettelyä...

© S.Hiltunen / 11.4.2018